

Krúdy és Móricz egyfelvonásosai

Krúdy Gyula remekbeszabott egyfelvonásosát mutatta be a Csokonai Színház társulata az író centenáriuma a nyíregyházi színházban. És mint ahogyan az egyfelvonásosokkal lenni szokott, társítva valamivel, most éppen Móricz: Sátán című (szintén egyfelvonásos) farangi játékkal. Így jön össze a színházi este. Nem véletlenül ironizálok. Megvaló-
lom, mindig bajban vagyok ezekkel a társításokkal. „Vizsi”, vagy rontja egyik a másikat? És egyáltalán, mi-féle törvény szabja ki azt a két, két és fél órát? Rövidebbek nem lehetünk, ha érdemes.

Az egyfelvonásos nem attól rövid, mert az író hamarabb abbahagyta, mint kellett volna. A jó egyfelvonásos (mint az Arany meg az asszony is) úgy, ahogy van, egy kerek világ. Igaz, hogy a kerülete az egyenlítő mentén nem negyvenezer kilométer, hanem — mondjuk — csak tízezer, de akkor is világ. Értelmes lények lakják.

Móricz Zsigmond Sátán-ja is egy világ. Másik világ.

Az előadás előtt arra gondoltam, hogy ez az egymástól távol keringő két világ hogyan fogja megcsillogtatni, vagy elfedni egymást, ahogy az már a bolygóknál lenni szokott.

Az Arany meg az asszony jó néhány fénzévvvel közelebb van hozzám, (hogy hasonlatomból az utolsó lehetőséget is kipróbáljam). Tökéletes darab. Drámatörténetünk egy kis remeke. A dramaturgiai bravúrnak sincs híjával. A kóbor színészek jelenete a commedia dell' arte napfényes egét vil-

lantja meg a farkasordító krakkói télben. Szituációi olyan tiszták, mint a Poprád, melynek mélyén látszanak a kavicsok. A darab rendezője, *Rencz Antal* ismeri és szereti ezt a világot. Szereti a polgárt, aki megvédi házat és asszonyát. Wolfgang okos, ravasz, és egy picit tisztességtelen. Csak amennyire feltétlenül szükséges.

A „hetvenkedő katonát” csak így lehet legyőzni. *Bán-györgyi Károly* kitűnően mintázza meg az okos polgárt, kár, hogy *Csikos Sándor* zsoldoskatonája a kelle-ténél halványabb. Rotari-deszben több van. Elementárisabb. A nagyon tehetséges *Dzsupin Ibolyát* sem ebben a darabban szerettük meg igazán. Mintha tartalékolt volna a Sátánra, hogy ott aztán valóban kifényesedjék.

S lám megint a „kettős bolygó” problémája. Vagy a felemás változó csillagoké. Móricz Zsigmond Sátán-ja ezen az estén „bejött”. Kitűnő pillanatokban bővelkedő, lendületes, vidám játékká kerekedett ez az odavetett színpadi vázlat. Kitűnő rendezői ötletekkel, *Vésely Margit*, *Dzsupin Ibolya*, *Sárosdi Rezső*, s a többiek szívderítő játékkal, a maszkos, bundás „háromtagú széki banda” időnkénti megjelenésének telitalálatával sikerült tökéletesen elfedni Krúdy kis remekművét.

Kőrösi Sándor díszletei szépek, kifejezőek és jól működnek. Különösen tetszett a Krúdy-álomvilág gyönyörű fényjátéka. A jelmezeket *Greguss Ildikó* tervezte, szintén sok ötlettel.